

Wie schrijft die blijft, maar hoe lang nog?

(1) Waarom zou je leren schrijven met de pen als werken met een tablet of computer de toekomst is? In Finland ligt een wetsvoorstel klaar om de pen voorgoed uit de klaslokalen te verbannen.

(2) De voordelen van het schrijven met de pen zijn bekend. Even snel een telefoonnummer noteren, het boodschappenlijstje aanvullen of een afspraak in je agenda zetten. Toch is er een ontwikkeling gaande. Steeds minder mensen grijpen naar de pen, want de samenleving digitaliseert.

(3) Daar zijn ze in Finland, volgens diverse ranglijsten het beste onderwijsland ter wereld, ook achter. Ze vinden het achterhaald om kinderen het schrijven met de pen aan te leren. De Finse onderwijsraad heeft daarom besloten om vanaf 2016 geen schrijflessen meer te geven op basisscholen. De kinderen krijgen vanaf dan alleen nog typeles.

(4) "Een interessant experiment", vindt letterkunstenaar Baukje Scheppink uit Hardegarijp. Vanuit haar tekstwinkel in de Vijzelstraat in Leeuwarden geeft ze cursussen kalligrafie en handschriftverbetering. "Door de digitalisering is het een logische ontwikkeling. Ik maak zelf

ook steeds meer gebruik van toetsenborden. Op mijn computer of smartphone bijvoorbeeld."

(5) Toch is de kunstenaar blij dat dit experiment niet in Nederland plaatsvindt. Ze zou het enorm jammer vinden als kinderen het handschrift niet meer aangeleerd zou worden.

"Kinderen leren van alles tijdens het schrijven. Het stimuleert de hersenen en de handbewegingen ontwikkelen de motoriek van een kind."

(6) Motorische ontwikkeling is niet het enige argument van Scheppink. "De verdwijning van handgeschreven teksten zou een verarming zijn.

Schrijven met de pen is een stuk persoonlijker. De expressie die je in een letter kunt leggen, krijg je niet voor elkaar op het toetsenbord. Dat kan alleen met pen en papier. Kinderen zouden dat gevoel ook in de toekomst moeten kunnen ervaren."

(7) De zin van het leren schrijven zien ze nog altijd in op de Koningin Wilhelminaschool in Leeuwarden.

"Wij vinden schrijven heel belangrijk", zegt leerkracht Sandra van der Pol. "Het is een basisvaardigheid en die leren wij de kinderen op de traditionele manier aan. De voorbereiding begint in groep 1 en we streven ernaar dat kinderen de letters aan het einde van groep 3 aan elkaar vast kunnen schrijven."

(8) Typeles krijgen de leerlingen op de Wilhelminaschool in groep 6.

Misschien wat laat volgens de juf van groep 3. "Kinderen hebben op die leeftijd al veel ervaring opgedaan met de computer. Vaak hebben ze zich-

zelf al aangeleerd hoe ze moeten
75 typen op een toetsenbord.”

(9) Op de Master Steve Jobsschool in Sneek hebben ze pen en papier verruild voor een tablet. De leerlingen volgen een individueel ontwikkelings-
80 plan en beschikken allemaal over een iPad. Toch leren de kinderen er nog altijd schrijven. Niet op de iPad, maar gewoon in hun schriftjes. “Veel mensen denken dat onze leerlingen
85 hier niet meer leren hoe ze moeten schrijven”, zegt Kim Kampman. “Dat is met stip het grootste misverstand over onze school. Ik begin mijn presentaties over de werkwijze van
90 de school standaard met het ontcrachten hiervan.”

(10) De leerlingen van de iPad-school leren het schrijven wel anders dan hoe de meeste mensen het
95 geleerd hebben. Ze schrijven de letters niet meer aan elkaar, maar juist los in blokletters. Kampman: “Het kost leerlingen veel tijd om aan elkaar te schrijven. Bovendien ont-
100 wikkelen kinderen na een tijdje hun eigen handschrift en schrijven ze niet meer aan elkaar. Daarom hebben wij ervoor gekozen het zo te doen. We

zien dat bij steeds meer scholen.

105 Uiteraard mogen de kinderen wel aan elkaar schrijven. Hier laten wij ze vrij in.”

(11) Door het blokschrift leren de kinderen niet langer hoe ze letters
110 verbinden. Daardoor vinden ze het in het begin lastig om genoeg ruimte tussen de letters te laten, waardoor meerdere woorden vaak één woord lijken. Bovendien missen ze schrijf-
115 oefeningen die een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van motorische vaardigheden. Kampman ziet dat niet terug. “Kinderen kunnen ook op andere manieren hun motorische
120 vaardigheden ontwikkelen. Bijvoorbeeld met kleien en knutselen. Daar besteden we veel aandacht aan.”

(12) Op de vraag of pen en papier in de toekomst voorgoed uit Neder-
125 landse klaslokalen geweerd worden, heeft Kampman geen duidelijk antwoord. “Dat is lastig te zeggen. Finland loopt voorop. Tien jaar geleden had ik mij ook niet voor kunnen stel-
130 len dat ik nu op een Steve Jobs-school zou werken. Ik sluit niets meer uit.”

*naar een artikel van Jan Ligthart,
de Leeuwarder Courant, 14 januari 2016*

De teksten die voor dit examen gebruikt zijn, zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor het examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Wie kennis wil nemen van de oorspronkelijke tekst(en), raadplege de vermelde bronnen.

Het College voor Toetsen en Examens is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.